

Ҳабаккук

¹ Ҳабаккук пəyoғəmbər kərgən, uningəya
yūkləngən wəhiy: —

Ҳабаккукнинг dad-pəryadliri

² Ah Pərwərdigar, kaqanətiqə mən Sanga nida
qilimən, Sən anglimaysən?

Mən Sanga: «Zulum-zorawanliq!» dəp nalə-
pəryad kətürimən,
Biraq Sən qutkuzmaysən.

³ Sən nemixka manga kəbihlikni kərgüzisən,
Nemixka japa-zuluməya qarap turisən?
Qünki bulangqilik, zulum-zorawanliq kəz aldım-
didur;

Jənggi-jedəllər bar,
Dəwalar kəpəyməktə.

⁴ Xunga kanun paləq bolup qaldi,
Adalət məydanəya heq qikmaydu;
Qünki rəzillər həkkəniy adəmni kistimaqta;
Xunga həkümlər burmilinip qikirilidu.

Hudaning jawabi

⁵ Əllər arisida bolidioqan bir ixni kərup
bekinglar, obdan karanglar, həyranuḥəs
qelinglar!

Qünki silərning dəwringlarda bir ix qilimənki,
Birsi silərgə bayan qiləqan təoqdirdimu silər
ixənməytinglar.■

⁶ Qünki mana, Mən həliki mijəzi osal həm aldiraxsan əl kaldiylərnə ornidin turoquzimən; Əsli əzigə təwə əməs makanlarni igiləx üqün, Ular yər yüzining kəngri jaylirini besip mangidu;□

⁷ Ular əzlrining deginini hesab kəlidu həm əzini halioqanqə yukiri tutidu; □

⁸ Ularning atliri yilpizlardin ittik, Kəqtə owoqa qikidioqan bərilərdin əxəddiydur; Atlik ləxkərlər atlirini məqruranə qarqitidu; Atlik ləxkərlər yiraktin kelidu, Ular owoqa xungəuqan bürküttək uqur yüridu.

⁹ Ularning həmmisi zulum-zorawanlıqqa kelidu; Ularning top-top adəmliri yüzlirini aldioqa bekitip, aloqa basidu, Əsirlərnə kumdək kəp yioqidu.□

¹⁰ Bərək, u padixahlarni mazak kəlidu, Əmirlərnimu nəzirigə almaydu;

□ **1:6 «Mən həliki mijəzi osal həm aldiraxsan əl kaldiylərnə ornidin turoquzimən,... ular yər yüzining kəngri jaylirini besip mangidu»** — kaldiylər pəkət 20 yil iqidila nəzərsiz bir əldin, Babil xəhirini (keyin kaldiylər «Babilliklər» dəp ataloqan), Ninəwə xəhirini wə Misirni ixətal kəloqan qorqunqluq bir imperiyəgə aylandı (miladiyədin ilgiriki 615-595-yillar). «Qoxumqə səz»imiznimu kərüng. □ **1:7 «Ular əzlrining deginini hesab kəlidu həm əzini halioqanqə yukiri tutidu»** — ibraniy tilidiki tekisttin muxu ayətni qüxinix səl təs. Əsli jümlini səzmusəz alsək «Ulardin qikқан həküm wə həywə əzlikidindur» — yəni Hudadin əməs, degən mənini bildüridu. Ular Hudadin hək qorqmay, nemini halisam xundaq kəlimən, dəydiqanlar. □ **1:9 «Ularning top-top adəmliri yüzlirini aldioqa bekitip, aloqa basidu,... »** — yaki «ularning top-top adəmliri «xərək xamili»dək aloqa basidu,...». Bu jümlining yənə birnəqqə tərjimiliri bar.

U həmmə istihkamlarni məshirə kılıdu,
Qünki u topa-tupraqlarni dəwə-dəwə kılıp,
ularni ixəqal kılıdu.□

¹¹ Xundak kılıp u xamaldək oquyuldap ətidu,
Həddidin exip gunahkar bolıdu;
Uning bu küq-қudriti əzigə ilah bolup sanılıdu.□

Pəyoəmbərning Hudaəqa boləqan jawabi

¹² Sən Əzəldin Bar Boləquqi əməsmu, i
Pərwərdigar Hudayim, mening Mukəddəs
Boləquqim?

Biz əlməymiz, i Pərwərdigar;
Sən uni jazayingni bəja kəltürüx üqün bek-
itkənsən;
Sən, i Qoram Tax Boləquqi, uni *bizgə* ibrət kılıp
tüzitixkə bəlgiligənsən.□

¹³ Sening kəzüng xunqə oqubarsız idiki,
Rəzillikkə qarap turmaytting;
Əmdi nemixka Sən munapiklik qıləqanlarəqa
qarap turisən,
Rəzillər əzidin adil boləqan kixini
yutuwaləqinida, nemixka süküt kilisən?

¹⁴ Sən adəmlərni huddi dengizdiki beliklərdək,

□ **1:10** «u həmmə istihkamlarni məshirə kılıdu, qünki u topa-tupraqlarni dəwə-dəwə kılıp, ularni ixəqal kılıdu» — demək, ular sepilning yenioqa qong bir deng yasap sepildin artilip bəsüp kiridu. Babilliklərnin əmgək küqi kəp boləqəqka, muxu Addiy usulni kəp qollanəqan. □ **1:11** «Xundak kılıp u xamaldək oquyuldap ətidu, həddidin exip gunahkar bolıdu» — baxka birhil tərjimisi: «xundak kılıxi bilən uning rohi əzgirip ketidu; u xu yərlərdin ətəp, gunahkar bolıdu». □ **1:12** «Sən uni jazayingni bəja kəltürüx üqün bekitkənsən» — yaki «uni jazayingəqa uqraqka bekitkənsən».

Huddi əzliri üstidə heq yetəkligüqisi yok
 ɵmiligüqi həywanlarəqa ohxax kılısən;□

¹⁵ Xu *kaldiy kixi* ularning həmmisini qanggikioqa
 ilinduridu,

Ular ni ɵz tori bilən tutuwalidu,

Ular ni yioqma torioqa yioqidu;

Xuning bilən huxal bolup xadlinidu;□

¹⁶ Wə torioqa qurbanlik sunidu,

Yioqma torioqa isrik salidu,

Qunki xular arkilik uning nesiwisi mol,

Nemətliri ləzzətlik boldi.

¹⁷ Əmdi u xu tərکیدə torini tohtawsiz boxi-
 tiwərsə,

Xu tərکیدə əllərni heq rəhim kilmay kəriwərsə
 bolamdu?

2

Həbakkukning qarari

¹ «Əmdi mən ɵz kɵzitimdə turiwerimən,

ɵzümni munar üstidə dəs tikləymən,

Uning manga nemə dəydiqanlikini,

□ **1:14 «Sən adəmlərni huddi dengizdiki beliklardək, huddi əzliri üstidə heq yetəkligüqisi yok ɵmiligüqi həywanlarəqa ohxax kılısən»** — əslidə Huda insanni yaratqanda, insan toqruluk «ular dengizdiki beliklar... ɵmiligüqi həywanlarni... baxkursun» degənidi. Həzir Huda zalimlarning insanlarni beliklarning ornioqa quxürüxigə yol qoyuwatidu. Bu nemə üqün?

□ **1:15 «Xu kaldiy kixi ularning həmmisini qanggikioqa ilinduridu»** — Asuriyə padixəlrining əsirlərni kalpukliridin ilmək (yaki qanggak) ɵtküzüp, yetiləp mangidioqan rəhimsiz aditi bar idi; keyinki imperiyə (Babil)ning padixəhliri bəlkim ohxax adəttə boləqan bolsa kerək.

Xuningdək özüm bu dad-pəryadim toqıruluq
qandaq tegixlik jawab tepixim kerəklikini bilixni
kütüp turimən». □ ■

² Həm Pərwərdigar jawabən manga mundak
dedi: —

«Okıoqanlar yügürsun üqün,
Bu körüngən alamətni yeziwal;
Uni tahtaylar üstigə enik oyup qıq; □ ■

³ Qünki bu körüngən alamət kəlgüsidiki beki-
tilgən bir wakıt üqün,
U adəmlərgə ahirətni təlpündüridu,

□ 2:1 «... **qandaq tegixlik jawab tepixim kerəklikini bilixni...**» — ibraniy tilida «qandaq tegixlik jawab körüxnı...». «**Uning manga nemə dəydiqanlığını, xuningdək özüm bu dad-pəryadim toqıruluq qandaq tegixlik jawab tepixim kerəklikini bilixni kütüp turimən**» — baxka birhil təjimişi: «Uning manga nemini eytidioqanlığını, həmdə özümning Uning manga beridioqan tənbişkə nemə jawab berixim kerəklikini bilixni kütimən». Həq bolmioqanda, u Hudaning tənbişini kütidu. Həbakkuk pəyoqəmbər kənglidə: «Mening əslidiki dad-pəryadimda bəlkim hatalıq yeri boluxi mumkin» dəydu, bar bolsa u hatalıqlirini etirap qilixka təyyar turidu. Xunga bizningqə «jawab» bolsa (1) dad-pəryadidiki (bar bolsa) hatalıqıoqə bolqan jawabkarlığını, (2) keyin uning əz oqurmənlirigə yaki əzigə əgəxkən adəmlərgə berixkə tegixlik jawabning qandaq ikənlikini əz iqigə alidu. U bularni qüxinix üqün kütüwatidu. Həbakkuk pəyoqəmbərning Hudaqə bolqan «jawabi» 3-babta tepilidu. ■ 2:1 Yəx. 21:8 □ 2:2 «**Okıoqanlar yügürsun üqün, bu körüngən alamətni yeziwal...**» — ikki mənişi boluxi mumkin: — (1) okıoqan kixi keyin bu həwərnı baxqılaroqə yügürüp yətküzsun; (2) okıoqan kixi hərtürlük qiyinqilik as-tidimu Mening yolunda yügürsun (məsilən, «Zəb.» 119:32, «Yəx.» 40:30-31, «Gal.» 5:7ni körüng). Biz ikkinqi məniğə mayilmiz. ■ 2:2 Yəx. 30:8

U yaloqan gəp qılmaydu;
 Uzunoiqə kəlməy qalsimu, uni kütkin;
 Qünki u jəzmən yetip kelidu, heq keqikməydu. □

⁴ Kara, təkəbburlixip kətküqini!

Uning kəlbi öz iqidə tüz əməs;
 Birəq həkkanıy adəm öz etikad-sadiklikı bilən
 həyat yaxaydu. □ ■

⁵ Bərək, xarab uningoja satkunluk kilidu, —

— U təkəbbur adəm, öydə tinim tapmaydu,

Həwisini təhtisaradək yoojan kilidu;

U ölumdək heqqaqan qanmaydu;

Əzigə barlik əllərni yiojıdu,

Həmmə həlkni əzigə karitiwalıdu. □

⁶ Bularning həmmisi keyin u toqruluk təmsilni
 səzləp,

□ 2:3 «**bu kərüngən alamət kəlgüsidiki bekitilgən bir wakit üqün...**» — «bekitilgən» — demək, heqkim (hətta dua arkilikmu) uni əzgərtəlməydu. «**U adəmlərgə ahirətni təlpündürıdu**» — səzmusez tərijimisi: «U ahirətkə qarap həsirap nəpəs alıdu» (pikrimizqə bu ibarə qongqur təxnalikni bildürıdu). □ 2:4 «**Kara, təkəbburlixip kətküqini! Uning kəlbi öz iqidə tüz əməs**» — hərəkəndək təkəbbur adəm durus, tüz bolalmaydu. «**Birəq həkkanıy adəm etikad-sadiklikı bilən həyat yaxaydu**» — bu söz Hudaning jawabining əng həkqilik jümlisi. «Koxumqə səz»imiznimu kərüng. ■ 2:4

Rim. 1:17; Gal. 3:11; İbr. 10:38 □ 2:5 «**Bərək, xarab uningoja satkunluk kilidu**» — Babilliklar ahir berip məyhorluktin Pars imperiyəsi tərıpidin nabut boldi. Təwrat, «Danıyal pəyojəmbər» 5-bab wə «koxumqə səz»imizni kərüng.

«**...həwisini təhtisaradək yoojan kilidu**» — «təhtisara» əlgənlərning rohliri barıdıoqan jay. Babilliklar hər yili təjawuzqilik pılanini tüzəytti. Ahir berip bu təjawuzqilikı əzining mudapiisini ajızlaxturup, Pars imperiyəsi ularni nabut kildi.

«**U ölumdək heqqaqan qanmaydu**» — «ölüm» hərdəim insanlarning jenini alıdu, hərgiz «boldi» deməydu.

Kinayilik bir tepixmakni tiloşa alidu: —
«Əzining əməsni mening dəp koxuwalıuqioşa way!

(*Bundak ixlar* қағанoşiқə bolidu?!)

Gөрүгə қoғoғan нəрсилər билən өзini қиғдиoғioşa way!»□

⁷ Səndin jazanə-kərz aloşuqilar birakla qozolmamdu?

Seni titrətküqilər birakla oyoqanmamdu?

Andin sən ularoşa olja bolmamsən?□

⁸ Sən nurəşun əllərnı bulang-talang qıloşanlıқиғ түpəylidin,

Həm kixilərnıñ qanliri, zemin, xəhər həm uningda turuwatқан һəmməyləngə qıloşan zulum-zorawanlıқиғ түpəylidin,

Saklinip qaloşan əllər seni bulang-talang qilidu;□

⁹ Həlakət qanggilidin qutulux üqün,

Uwamni yuқirişa salay dəp,

□ **2:6 «gөрүгə қoғoғan нəрсилər билən өзini қиғдиoғioşa way!»** — «gөрүгə қoғoғan нəрсилər» degən ibarə ikki bisliқ bolup, baxқа bir mənisi «bir dəwə topa» — demək, ular muxu һaram нəрсилər билən əzlrini buloşoқanidi. Babil imperiyəsi ayaq astı qıloşan əllər Həbakkukning Babil toqrisidiki beşarətlirini bilip yətkəndin keyin, ular bu ayəttiki kinayilik səzlərnı degən boluxı mumkin. Səzlər «mərsiyə» (matəm tutux munajiti) xəklidə eytilidu. □ **2:7 «Səndin jazanə-kərz aloşuqilar birakla qozolmamdu?»** — «səndin jazanə-kərz aloşuqilar» degən səz ikki bisliқ bolup, yənə bir mənisi: «(yilandək) seni qakkuqilar». □ **2:8 «... kixilərnıñ qanliri, zemin, xəhər həm uningda turuwatқан һəmməyləngə qıloşan zulum-zorawanlıқиғ түpəylidin,...»** — «.. zemin, xəhər.. » — bu isimlər birlik xəkildə (kəplük xəkildə əməs) ipadiləngini həm u zemin, xəhərnıñ nami eytilmioşanlıқидin қarişanda, u ibarə Israil zemini (Pələstin) həm Yerusalemnı kərsətsə kerək.

Nəpsi yoşınap öz jəmätigə haram mənprəət yioşkuşioğa way!

¹⁰ Nuroşun həklərnü wəyran kılıp,
Öz jəmätüggə ahanət kəltürdüng,
Öz jeningoşa qarxi gunah sadir kılding.

¹¹ Qünki tamdin tax nida kılıdu,
Yaoşaqłardın lim jawab beridu: —

¹² Yurtnü kan bilən,
Xəhərnü kəbihlik bilən kuroşuqioğa way!»

¹³ Mana, həklərnüng jan tikip tapkan mehnitining pəkət otka yekiloşu kılinoşanlıki,
Əl-yurtlarning əzlırını bihudə həlsiratkanlıki,
Samawi koxunlarning Sərdari bololan Pərwərdigardıñ əməsmü?

¹⁴ Qünki huddi sular dengizni kaplıoşandək,
Pütün yər yüzi Pərwərdigarnü bilip-tonux bilən kaplınidü. □ ■

¹⁵ Öz yekiningoşa hərakni iqküzgüqigə —
— Uning uyat yerigə karixing üqün,
Tulumungdın quyup, ünü məst kılöşuqi sanga

□ **2:14 «Qünki huddi sular dengizni kaplıoşandək, pütün yər yüzi Pərwərdigarnü bilip-tonux bilən kaplınidü»** — bu bayanning əzi Həbakkukning dad-pəryadioşa bololan qong bir jawabtur. Jaşandiki adalətsizliklər xunqə kəp bolöşinini bilən, həq bolmioşanda ahir berip ularning hərbi yökütilidu. Baxka pəyöşəmbərlərnüng bexarətliri boyiqə, Babil xəhiri toşuruluq ixinimizki, u ahiri zamanda qayta quruluşdu. Əmdi «Pərwərdigarning küni»də, bu ayəttə deyilgəndək «Pütün yər yüzi Pərwərdigarnü bilip-tonux bilən kaplınidü» wə xunglaşka Babil qayta kərünməskə yökütilidu. «Koxumqə söz»imiznimü kərüng. ■ **2:14** Qəl. 14:21

way!□

¹⁶ Xan-xərəpning ornida xərməndiqilikkə tolisən;

Əzüngmu iq,

Hətniliking ayan bolsun!

Pərwərdigarning ong kolidiki kədəh sən tərəpkə burulidu,

Xan-xəripingning üstini rəswayipəslik basidu.□

¹⁷ Liwanəqa kıləqan zulum-zorawanlıq,

Xundaqla həywanlarni kərkətip ularəqa yətküzgən wəyranqılıkmu,

Kixiləarning qanliri, zemin, xəhər həm un-
ingda turuwatqan həmməyləngə kıləqan zulum-
zorawanlıq tūpəylidin,

□ **2:15 «Əz yekiningəqa hərəkni iqküzgüqigə — un-
ing uyat yerigə qarixing üqün, tulumungdin kuyup,
uni məst kıləquqi sanga way!»** — hərəkəklər hərdaim
baxkılarni hərəkəklərgə aylandırmaqçı bolidu. Biraq Ba-
bilning «baxkıləroqa hərək iqküzüx» məqsiti ularəqa ezitkəlik
kılıp, əzīgə ohxax bəqqiwazlıq gunahəqa kirgüzüp, andin
ularni asanla kontrol kılıxtin ibarət. □ **2:16 «Əzüngmu iq,
hətniliking ayan bolsun!»** — «hətniliking ayan bolsun!»
degən ibarə adəmnin qattik hijalitini kərsətkinidin baxqa, «Sən
Hudaning əhdisigə wə səzīgə yat adəmsən» degən məninimu
puritip beridu. Baxqa birhil təjimişi: «Əzüngmu (hərək) iq,
pulanglap yikil!».

Bular sening mijikıngni qikıridu.□

18 Oyma məbudning nemə paydisi,

Uni uning yasioquqisi oyup qikқан tursa?

Kuyma məbudningmu wə uningoa təwə sahta təlim bərgüqining nemə paydisi —

— Qünki uni yasioquqi öz yasioqinioqa tayinidu,

Demək, zuwansız «yok boloqan nərsilər»ni yasaydu?

19 Yaoqaqқа «Oyoqan!» degən adəmgə,

Zuwansız taxқа «Turə!» degəngə way!

U wəz eytamdu?

Mana, u altun-kümüx bilən həlləndi,

□ 2:17 **«Liwanoqa kıloqan zulum-zorawanlık, xundakla haywanlarni qorkitip ularoqa yetküzgən wəyranqılıkmı,...»** — «Liwan» rayoni güzəl ormanlırı həm köpligən hərhil yawayı haywanlırı bilən dangkı qikқан. Babil imperiyəsi miladiyədin ilgiriki 605-yilidiki (Suriyədə yüz bərgən) «Kaxemix jengi»din keyin, (1) Liwandikilərgə wə ətrapidikilərgimu eqir zulum yetküzgən. (2) uningdin baxқа ular kılmaqkı boloqan jənglərni dawam kılıxi üqün həmdə öz xəhərlirini qurux üqün Liwandin kəp dəl-dərəhlərni kesip epkətti. (3) ular yənə kəngül eqix üqünla kəp yawayı haywanlarni rəhimsiz usullar bilən owlidi. Məzkur ayəttiki bu sız bu üç ixni kəzdə tutidu. 2- wə 3-ixtin roxənki, insaniyətning təbiyi muhitni obdan asraxқа Huda aldida jawabkarlıkı bar. **«Kixilərnıng qanlırı, zemin, xəhər həm uningda turuwatqan həmməyləngə kıloqan zulum-zorawanlık tüpəylidin,...»** — «...zemin, xəhər,... turuwatqanlar» — 8-ayəttiki ibarigə ohxax, İsrail zemini (Qanaan)ni həm Yerusalemnı kərsitidu.

Uning iqidə həq nəpəs yoxtur.□

²⁰ Birəq Pərwərdigar Öz mukəddəs
ibadəthanisididur!

Pütkül yər yüzi Uning aldida süküt kılsun!.□

3

Həbakkukning duasi

¹ Həbakkuk pəyqəmbərning duasi,

«Xiggaon» ahangida: —□

² «Pərwərdigar, mən həwiringni anglidim,
əyminip qorqıtum.

I Pərwərdigar, yillar arisida ixingni qayıtidin
janlandurqaysən,

Yillar arisida ixingni tonutqaysən;

□ **2:19 «uning iqidə həq nəpəs yoxtur»** — yaki «uning iqidə həq roh yoxtur». «**Yaqıqqa «Oyoqan!» degən adəmgə, zuwansız taxqa «Turə!» degəngə way! ... Uning iqidə həq nəpəs yoxtur»** — bu ikki ayət (18-, 19-) Babilliklarning rəzillikining butpərəslik bilən baqlıq ikənlikini kərsitidu. 1:7də kərsitilgəndək, öz «hudaliri»ni əzi yasıqandın keyin, ular tirik Hudadın həq qorqmay, əzigə qolaylıq «əhlak-pəzilət» mizanlirini halıqanqə bekitidu. □ **2:20 «Birəq Pərwərdigar Öz mukəddəs ibadəthanisididur!»** — muxu yərdə pəyqəmbər bəlkim Hudaning asmandiki mukəddəs ibadəthanisini kərsitidu («Zəb.» 7:5, 11:4nımu kərüng). □ **3:1 ««Xiggaon» ahangida: —»** — «Xiggaon» bəlkim «dolkunluk», «otluk», «axıqlıq bilən» degən mənədə bolup, bu söz küyning eytilidıqan ahangini bildüridu.

Dəroʻəzəptə boləjiningda rəhimdillikni esinggə kəltürgəysən!□

³ Təngri Temandin,
Pak-Muqəddəs Boləquqi Paran teʻjidin kəldi;
Selah!

Uning xan-xəripi asmanlarni kəplidi,
Yər yūzi uning mədhīyiliri bilən toldi;□

⁴ Uning parkirakliki tang nuridək boldi,
Qolidin qakmaq qakqandək ikki nur qikti;
Xu yərdə uning küq-qudriti yoxurunup turidu. □

⁵ Uning aldidin waba,

□ **3:2 «Pərwərdigar, mən həwiringni anglidim,...»** — yaki «Pərwərdigar, mən Səndin həwərnī anglidim,...». «**...yillar arisida ixingni tonutqaysən, dəroʻəzəptə boləjiningda rəhimdillikni esinggə kəltürgəysən!**» — «yillar arisida» toʻgʻruluk; — Həbakkuk Huda ahirki zamanda Öz uluʻlukini kərsitip Israilni gunahtin qutkuzidu, dəp bildi. Birak hazir «ahirki zaman» əməs; əmdi hazir, «yillar arisida»mu Huda Öz küq-qudritini kərsətkəy! □ **3:3 «Təngri Temandin, Pak-Muqəddəs Boləquqi Paran teʻjidin kəldi»** — «Teman» wə «Paran» Qanaan (Pələstin) zeminining xərkiy jənubida, hazirki «Iordaniyə» zeminioqa jaylaxkan ikki rayon. Bu yərdə (yəni Sinay teʻjida) Musa pəyoʻəmbər «muqəddəs qanun»ni qəbul kildi, andin Israilar Hudaning yetəkqiliki bilən Pələstingə qarap yol aldi. Bu səzlərgə həm baxqa pəyoʻəmbərləning yazmilirioqa qarioranda, Qutkuzoquqi Məsih Əysa yər yūzigə kaytip kəlgəndimu awwal xu yərgə qūxūp, andin Israilni qutkuzux üqün Qanaanoqa (Pələstingə) qarap kelidu. «**Selah!**» — «Selah» degən səz bəlkim küy qaloqan waqtida muzikidiki bir «pauza»ni kərsitixi mumkin; xuning bilən uning: — «tohta, oylan!» degən imasi boluxi mumkin. □ **3:4 «Uning parkirakliki tang nuridək boldi»** — yaki «Uning parkirakliki qakmaqək boldi».

Putliridin qoşdak yalkun qikmaqta idi;□

6 U turup yər yüzini mөлqərlidi;

U qariwidi, əllərnı dəkkə-dükkigə saldi;

«mənggü taqlar» parə-parə kılindi,

«əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi,

Uning yolliri bolsa əbədiydu.□

7 Mən Kuxan kəbilisining qedirlirining parakəndiqiliktə bolqanlığını,

Midiyan zeminidiki pərdilərnı titrək baskanlığını kərdum.□

8 Pərwərdigar dəryalarqə aqqıqlandımin?

Sening qəziping dəryalarqə karitildimikin?

Kəhring dengizqə karitildimikin?

Atliringqə, nijat-kutkuzuxni epkelidiqan jəng

□ 3:5 «Uning ... putliridin qoşdak yalkun qikmaqta idi» — yaki, «Uning ... putliridin pişqirin kizitma qikmaqta idi».

□ 3:6 «U turup yər yüzini mөлqərlidi» — yaki «U yər yüzini silkip qoydi». ««əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi» — yaki ««əbədiy dəng-egizliklər» oşulitildi». ««Mənggü taqlar» parə-parə kılindi, «əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi, uning yolliri bolsa əbədiydu» — taqlar həm denglər «əbədiy» turqandək bolsimu, pəkət tirik Huda Əzi «əbədiydu». Baxqa ikki hil təjimisı: (1) «Uning qikixliri əbədtin buyan bolqan» (2) «U kədimki (əbədiy) yollarda mangidu». □ 3:7 «Mən Kuxan kəbilisining qedirliri., Midiyan zeminidiki pərdilər...» — «Kuxan» wə «Midiyan» degən ikki əl 3-ayəttiki «Teman» wə «Paran» degən rayonlarda idi. Ular İsrailning Kanaanni (Pələstinni) ixşal kılıxıqə birinqi qarxi qikqan əllərdin idi («Batur həkımlar» 3- həm 7-bablarnı kərüng).

hər wilirinqoşa minip kəlgənoşusən![□]

⁹ Səning okyaying ayan kılindi,
Sözüng boyiqə, *Israil* kəbililirigə iqkən
kəsəmliring üqün ayan kılindi!

Selah!

Sən yər yüzini dərya-kəlkünlər bilən
ayriwəttinq.[□]

¹⁰ Taoqlar Seni kərüp, azablinip toloşinip kətti;
Dolkunlap aqқан sular kəlkündək ötüp kətti;
Qongkur dengiz awazini qoyuwetip,
Qollirini yukirinqə örlətti.

¹¹ Etiloşan okliringning parkirak nurini kərüp,
Palildioşan nəyzəngning yoruklukini kərüp,
Kuyax həm ay öz turaloşusida jim turdi.

¹² Sən aqqiqingda yər yüzidin ötüp yürüş
kılding;

Əllərnə oşəzipingdə ziraətne sokқandək soktung;

¹³ Öz həlkingning nijat-қutқuzuluxi üqün,
Sən Öz Məsihing bilən billə nijat-қutқuzux üqün
qikting;

[□] **3:8 «Pərwərdigar dəryalaroşa aqqiklandimikin? Səning oşəziping dəryalaroşa қaritildimikin? Qəhring dengizoşa қaritildimikin? Atliringoşa, nijat-қutқuzuxni epkelidioşan jəng hər wilirinqoşa minip kəlgənoşusən!»** — Babil wə Mesopotamiyidiki butpərəslik əpsaniliri boyiqə, dengiz wə dəryalar ularning küqlük butliri yaki jin-xəytanliri turidioşan «қorоşan»liri idi. Bu ayət boyiqə Hudaning Əzining küq-қudriti həmmə but wə jin-xəytanlardin zor üstün kərsitilidi. [□] **3:9 «Səning okyaying... sözüng boyiqə, *Israil* kəbililirigə iqkən kəsəmliring üqün ayan kılindi!»** — baxқа ikki hil tərjimisi: — «Səning okyaying... Səning sözünggə tayanоşan kəbililərgə iqkən kəsəmliring boyiqə ayan kılindi!», yaki: «Sən okyayingni ayan kılding, nuroşun oklarning elip ketilixini buyrudung».

Ulini boynioʻlqə eqip taxlap,
Rəzilning jəmətining bəxini urup-yanjip, un-
ingdin ayriwəttin;

Selah!□

14 Sən uning nəyziliri bilən sərdarlırining
bexioʻla sanjiding;

Ular dəhʻətlik qara quyundək meni
tarkitiwetixkə qikti,

Ularning huxalliki ajiz məminlərni yoxurun
jayda yalmap yutuxtın ibarəttur!□

15 Sən atliring bilən dengizdin,

Yəni dəwə-dəwə qilinon uluol sulardin otup

□ **3:13 «Sən Əz Məsihiŋ bilən billə nijat-kuṭkuzux üqün qikṭing»** — «Məsihiŋ» yaki «Məsih qilojining» — Hudaning yolyoruqi boyiqa, Israiloʻla yengi bir padixah bekitix üqün uning bexioʻla zəytin meyi sürülux kerək idi. Muxu murasim «məsih qilinix» dəp wə xu qaoṭdin baxlap muxu padixah «Hudaning məsih qilojini» dəp atilatti. Huda Dawut padixahning bir əwladini «məsih qilimən», bu «Kuṭkuzoʻuqi-Məsih» Israilni həm barlik dunyani gunahlıridin kuṭkuzidu, dəp wədə qiloʻlan. Bizningqə muxu ayəttə bu «Kuṭkuzoʻuqi-Məsih» kərsitilidu. **«Sən Əz Məsihiŋ bilən billə nijat-kuṭkuzux üqün qikṭing»** — baxқа birhil tərjimisi: «Sən Əz Məsihiŋni kuṭkuzux üqün qikṭing». **«... Ulini boynioʻlqə eqip taxlap, ...»** — yaki «uni (xu jəmətni) ulidin əgzisigiqə eqip taxlap,...». Bəzi alimlar: «Rəzilning bexi» degən sez ahiri zamandiki Hudaoʻla qarxi qikṭkan, Xəytanning wəkili bolon «dəjjal»ni kərsitidu, dəp qaraydu. Biz qoxulimiz.

□ **3:14 «Sən uning nəyziliri bilən sərdarlırining bexioʻla sanjiding»** — «uning» — «rəzilning jəmətining bexining...» (13-ayət); bəlkim dəjjalni kərsitixi mumkin. **«Ular dəhʻətlik qara quyundək meni tarkitiwetixkə qikti»** — «meni» — Israil səzləydu. Muxu ayəttiki səzlər ahirqi zamandiki Israil həlqining eyṭqanliri bolsa kerək.

mangding!□

16 Mən bularni anglidim, iqi-baoşrimni titrək basti;

Awazni anglap kalpuklirim dir-dir kildi,

Ustihanlirim qirip kətkəndək boldi,

Putlirimni titrək basti;

Qünki mən külpətlik künidə,

Yəni öz həlqimə təjawuz qiloşuqi besip kirmən künidimu,

Səwr-hatirjəmliktə turuxum kerək.□

17 Qünki ənjür dərihi qeqəklimisimu,

Üzüm tallirida mewə bolmisimu,

Zəytun dərihigə qiloşan əjir yokka qikşan bolsimu,

Etizlar heq həsul bərmigən bolsimu,

Qotandin qoy padisi üzülgən bolsimu,

Eqilda kala padisi yok bolsimu,

18 Mən həman Pərwərdigardin xadlinimən,

Manga nijatimni bərgüqi Hudayimdin xadliqka qəmülimən,□

19 Pərwərdigar, Rəb, mening küq-şudritimdur;

U mening putlirimni keyikningkidək qilidu;

Meni yukiri jaylirimda mangoşuzidu!

□ 3:15 «Sən atliring bilən dengizdin, yəni dəwə-dəwə kılinoşan uluş suların ötüp mangding!» — Musa pəyoşəmbər İsrailni Misirdin qikşirip yetəkligəndə, ular Qizil Dengizdin ötkən. Dengizdiki sular ularoşa yol eqip ikki tərripidə «dəwə-dəwə» turoşanidi. Kəlgüsi zamandiki wəşə bəlkim buningoşa ohşap ketidu. □ 3:16 «Awazni anglap kalpuklirim dir-dir kildi» — Həbakkuk «Hudaning awazi» dəp oşuq eytmaydu — uningəşa nisbətən anglişudək pəkət birlə awaz bar, halas. □ 3:18 «Manga nijatimni bərgüqi Hudayim...» — yəki «nijatim boluşuqi Hudayim...».

(Bu күү нәәһиәһиләрниң бәһиәһә тәһхурулуп,
тәһһиәһ сәһләр билән оқулсун).

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5